

еначалникъ на Мизия — Онегавонъ.

— Господарю, — рече той, — време е.

— Кое? — сепна се ханъ Крумъ.

— Време е да кажешъ кой ще седне на твоя празенъ тронъ.

Умиращиятъ царъ се размърда, събра духъ, напрегна последни сили и заговори:

— Чуйте, мои синове, слушайте военачалници последната ми воля. Азъ цѣль животъ водихъ боеве. Клахъ хора, поихъ земята съ кръвъ, горихъ градове и села, горихъ житни ниви, населихъ Мизия, Тракия, Македония съ сираци и вдовици. Въ тоя последенъ часъ душата ми е празна. Азъ виждамъ безкрайна върволица отъ мъртвѣци — ония, които съмъ погубилъ по бойнитѣ полета. Тѣ ще ме питатъ за своитѣ майки, за своитѣ невѣсти и невръстни дечица, азъ какво ще имъ отговоря? Чуйте! Искамъ да дамъ короната си на единъ отъ моитѣ синове, ала не зная кому. И двамата ми сж еднакво мили. И двамата тежатъ като старо злато. Токту е храбъръ като лъвъ, а Омортагъ е мждъръ и очитѣ му излчватъ обичъ. Преди да отсжда кой ще седне на моя тронъ, азъ ще ги попитамъ нѣщо. Най-напредъ ще питамъ

тебе, Токту. Чувай! Да речемъ, че ти донѣкога паднешъ въ плѣнъ. Нека те зароби ханътъ на татаритѣ, нека ти извади едното око. Да речемъ, че оня татаринъ, следъ като ти е извадилъ едното око, дава ти конъ и те пуца да се върнешъ въ родината си. Ала подиръ двегодини колелото на историята се обръща и самиятъ татарски ханъ пада въ рѣцетѣ ти. Отговори, какво ще правишъ съ него?

Изправи се Токту и отсѣчно отвърна:

— Ще му извадя и дветѣ очи, господарю!

— И азъ цѣль животъ туй правихъ, затуй народътъ ми трѣгна съ просяшка тояга. А ти, сине Омортагъ, отговори, какво би сторилъ? И ти ли ще извадишъ и дветѣ очи на татарина?

— Господарю, — отвърна Омортагъ, — азъ нѣма да му извадя и дветѣ очи, а ще го пуцна свободенъ — да трѣгне по свѣта и разказва, че царътъ на българитѣ не вади очи.

— Защо? — попита Крумъ.

— Защото само Оня, който дава очи, има право да ги гаси.

Ханъ Крумъ дълго гледа си на си и очитѣ му овлажнѣха. Съ задавенъ гласъ той промълви:

— Сложете ханската корона на Омортаговата глава. Той ще ви бжде новиятъ ханъ...

Стариятъ боилъ Онегавонъ